

In the article the role of labour relations in providing of development of potential of enterprise is considered

Keywords: labour relations, enterprise, development, competitiveness, personnel, competitiveness

Рецензент: к.е.н., доцент Клецова Н.В.

Дата надходження до редакції: 22.02.2012 р.

УДК 330.341.1:004.3:005:63

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ АПК

Г. А. Смоляров, к.е.н., доцент, Сумський національний аграрний університет

Ю. Г. Смоляров, ст. викладач, Сумський національний аграрний університет

В статті розглянуті проблеми формування інформаційного середовища управління галузі АПК на основі новітніх інформаційних технологій, рішення яких пропонується на основі системних, координованих дій державних установ, виконавчих органів, органів місцевого самоврядування підприємницьких структур та суспільних організацій, підприємств і об'єднань сільського господарства

Постановка проблеми у загальному вигляді. Протягом останніх десятиріч науково-технічний прогрес займає провідне місце серед факторів економічного зростання більшості країн. Одними із ефективних інструментів управління науково-технічним розвитком галузей економіки є інноваційні підходи, які повинні бути спрямовані на забезпечення реалізації пріоритетних напрямків соціального-економічного розвитку, підвищення технологічного рівня і конкурентоспроможності виробництва, забезпечення виходу нової продукції на внутрішні та зовнішні ринки.

Перед аграрною галуззю України стоять завдання досягнення сталого розвитку, підвищення виробництва сільськогосподарської продукції та забезпечення продуктами харчування населення, які не можуть бути вирішені без чіткого планування та реалізації аграрної політики.

В законі «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» від 18 жовтня 2005 р. визначено основні засади аграрної політики серед яких є розроблення та впровадження державних та регіональних програм розвитку аграрного сектору, спрямування органів виконавчої влади на посилення стратегічного аналізу, прогнозування, моніторингу, інспекційних та контрольних функцій [1]. Слід відмітити, що розробка цих програм потребує інформаційної підтримки з залученням відомств, органів виконавчої влади та суб'єктів господарювання, методів та засобів опрацювання інформації.

Конкретні заходи по реалізації цих положень були задекларовані в Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року [2], але поєднання можливостей загальнодержавного та регіонального рівня в управлінні аграрним сектором країни не було досягнуто.

Потенційні потужності аграрного сектору і його місце в економіці України надають пріоритет в розвитку агропромислового комплексу і висувають нові вимоги щодо підвищення ефективності управління галуззю.

Одним з шляхів рішення завдань удоскона-

лення управління в галузі АПК є впровадження управління на основі інноваційних підходів, які повинні сприяти ефективності діяльності суб'єктів господарювання, підвищенню їх конкурентоспроможності. Це обумовлює рішення ряду актуальних проблем пов'язаних з інформаційним забезпеченням процесів управління розвитком АПК. Важливим фактором впровадження інноваційних підходів є застосування новітніх інформаційних технологій в управлінні та формування інформаційного середовища галузі АПК.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сучасний рівень розвитку суспільства характеризується стрімким зростанням потоків і обсягів інформації, ускладненням механізмів управління економічними та соціальними процесами та явищами.

В умовах ринкової діяльності аграрного сектору, реформування земельних відносин відбувається процес удосконалення організації сільськогосподарського виробництва, матеріально-технічного, фінансово-кредитної забезпечення. На перший план виходять ринкові критерії ефективності, підвищуються вимоги до методів управління. У зв'язку з цим значно зростає потреба в інформаційному обслуговуванні агропромислового комплексу з використанням ресурсного потенціалу країни, включаючи наукові, виробничі, фінансові та інші можливості. Ця сфера управлінської й інформаційної діяльності АПК потребує значних організаційних та управлінських змін, комплексного теоретико-методологічного дослідження проблеми створення та функціонування інформаційного забезпечення галузевого управління.

Проблеми розвитку інформаційного забезпечення галузевого управління висвітлені в працях вітчизняних і учених: М. П. Денисенко, І. В. Колос, Жук В.М, Ю.С. Коваленка, В.М.Кошелева, М.Ф.Кропивка, П.Т.Саблука, Б.К.Скирти, С.О.Тивончука, В.В. Харченко

Розвиток наукової думки становлення теоретичний основ інформаційного забезпечення управління галуззю АПК та практичної їх реалі-

зація розкрита одним із дослідників, вчених та координаторів з цього напрямку, академіком НААН М.Ф.Кропивко, який в своїй публікації [6] висвітлив основні історичні етапи, роль наукової школи академіка НААН П.Т.Саблука та здобутки вітчизняної науки в вирішенні проблем управління АПК та його інформаційного забезпечення.

Приведений аналіз публікацій та розробок з інформатизації аграрної галузі показав, що у процесі розвитку наукової думки теоретичні знання та практичний досвід організації інформаційного забезпечення АПК розширюються, удосконалюються, багато в чому набувають нового змісту. І на тлі досліджуваної проблеми, дедалі переконливішим і очевиднішим стає факт, що нові виклики вимагають розробки сучасних засад організації інформаційного забезпечення АПК, потребують методологічного обґрунтування та розробки методичної бази реального впровадження системи інформаційного забезпечення управління АПК з врахуванням інформаційних технологій, що динамічно розвиваються.

Слід відмітити, що авторами не розглядалися сучасні проблеми створення інформаційного забезпечення управління АПК, як єдиного інформаційного середовища на основі сучасних підходів і досягнень інформаційних технологій та з орієнтацією на сферу інформатизації суспільства.

Формулювання цілей статті. Висвітлення сучасного стану інформатизації та формування підходу до подальшої розбудови інформаційного забезпечення процесів управління в галузі АПК.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблемам вдосконалення інформаційного забезпечення управління об'єктами АПК присвячено публікації багатьох вчених

Впровадження інформаційних технологій на підприємствах АПК почалося з розповсюдженням ЕОМ. Першими автоматизації підкорились задачі бухгалтерського обліку, оптимізаційні задачі планування, задачі зоотехнії. На рівні аграрної галузі відомі розробки інформаційних систем, реалізовані на ЕОМ другого, третього покоління, систем АРМ спеціалістів на персональних комп'ютерах. Слід відмітити, що на той час це були досить значимі проекти, розробками в автоматизації аграрній сфері займалися спеціалісти вузів, проектні інститути органів статистики Стримуючими факторами широкого впровадження інформаційних технологій в сфері АПК в останні двадцять років були відсутність вітчизняних технічних засобів, висока їх ціна та фінансовий стан підприємств аграрної сфери.

В своїй публікації академік Кропивко М.Ф. [6] на початку 2000 років в сфері АПК склалася ситуація не відповідності інформаційного забезпечення вимогам часу, Основними недоліками діючої системи інформаційного обслуговування були:

--нестача інформаційних ресурсів, в першу

чергу ринкової і науково-технічної інформації виробничого призначення;

- домінуючі інформаційні потоки не спрямовані на обслуговування виробничих структур і населення;

- функціонування системи базується головним чином на застарілих паперових технологіях збору, систематизації, обробки і розповсюдження інформації і не забезпечує необхідної оперативності;

- не налагоджені контакти і не забезпечений обмін інформацією з міжнародними та національними центрами наукової, інформаційної і ділової активності в тому обсязі, процеси, які потребують перебудови.

- відсутність одного з основних базових елементів інформаційної системи - достовірних цифрових картографічних матеріалів;

З останні роки на замовлення Мінагрополітики Національним науковим центром "Інститут аграрної економіки" та іншими установами за активної участі фахівців Міністерства, провідних вчених і спеціалістів з інформатизації агропромислового виробництва була розроблено програма інформатизації агропромислового комплексу на 2001-2003 і до 2005 року, інформатизації аграрного сектору на 2006-2008 роки. Необхідність в розробці концептуальних засад і, на їх основі, програми інформатизації на 2006 – 2008 роки виникла в зв'язку з переходом агропромислового виробництва України до ринкових відносин, проведенням аграрної реформи, визначенням на урядовому рівні стратегії євроінтеграційного і інноваційного шляху розвитку. В той же час існуюча інформаційна система агропромислового комплексу не відповідає новим умовам господарювання.

Важливим положенням цієї програми є те що інформаційно-аналітична система аграрного сектору повинна бути складовою Національної інформаційної системи України, яка будується на співдружності державних органів, підприємницьких структур інформаційно-консультаційного сервісу та інформаційно-аналітичних служб підприємств і об'єднань сільського господарства, елементи інфраструктури якої взаємодіють на принципах асоційованого співробітництва.

Основними складовими інформаційно-аналітичної системи визначені:

- інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державного управління АПК;

- інформаційне забезпечення аграрного ринку;

- інформаційно-консультаційне обслуговування агропромислового виробництва;

- інформатизація підприємств і об'єднань АПК;

- інформатизація науково-дослідної діяльності;

- інформатизація науково-освітньої діяльності

ті;

- удосконалення системи інформаційно-бібліотечного обслуговування..

Програмам інформатизації агропромислового комплексу орієнтувалася на досягнення стратегічних цілей:

- створення інформаційно-аналітичних систем для органів державного управління агропромисловим виробництвом усіх рівнів;

- побудова телекомунікаційної мережі для зв'язку "міністерства-відомства-області-райони";

- створення систем моніторингу аграрного ринку та соціально-економічного моніторингу розвитку агропромислового виробництва і сільських місцевостей;

- формування ринкової системи розповсюдження сільськогосподарських знань і інформації з її національними інформаційними фондами, базами (банками) даних;

- створення фонду типових комп'ютерних прикладних програм багаторазового використання;

- формування опорних зон та підприємств, на яких опрацьовуються типові рішення, досліджуються виробничі та соціальні результати інформатизації.

Важливим принципом реалізації програми інформатизації агропромислового комплексу було її створення як складової Національної інформаційної системи України..

Як відмічає академік Крапивко М.Ф., дана концепція розвитку інформатизації аграрного сектору не була затверджена як державна, але основні ідеї закладені в програму використовувалася для подальшої побудови інформаційних систем підприємств АПК.

Слід відмітити, що розробки Національного наукового центру "Інститут аграрної економіки" в питаннях розбудови концептуальних засад інформаційного забезпечення галузі є актуальними і заслуговують подальшої реалізації.

За останні роки в Україні розвивається інформаційно-консультаційна служба аграрних товаровиробників, яка реалізується в формі дорадництва. На сьогодні сформовані дорадчі служби в регіонах на базі управлінь АПК, науководослідних установ, вищих аграрних навчальних закладах, для роботи яких залучаються провідні вчені та спеціалісти практики. Дорадчі служби надають послуги з організації і ведення господарської діяльності, здійсненню маркетингових досліджень, вивченню ринку]. Сьогодні під консультаційними послугами розуміють вже такий вид інтелектуальних послуг, який пов'язаний з вирішенням складних проблем підприємства у сфері управління, організаційного та виробничого розвитку в ринкових умовах.

В функціонуванні дорадчих органів з успіхом використовуються засоби телекомунікацій, що надає широкого доступу до знань, сучасних тех-

нологій, інноваційних розробок та консультаційно-інформаційних послуг. Цей досвід підтверджує можливості сучасних інформаційних технологій в розвитку інформаційного забезпечення Інформаційно-консультаційні служби надають послуги з організації і ведення господарської діяльності, здійсненню маркетингових досліджень та розробці маркетингових програм, вивченню ринку]. Інформаційне обслуговування у будь-якій своїй формі є дуже важливою ланкою, яка об'єднує науку та практику і має за основну мету доведення наукових розробок у вигляді доступної інформації до конкретних її споживачів. Сьогодні під консультаційними послугами розуміють вже такий вид інтелектуальних послуг, який пов'язаний з вирішенням складних проблем підприємства у сфері управління, організаційного та виробничого розвитку в ринкових умовах.

Заслугує на увагу застосування новітніх інформаційних технологій в сільськогосподарському виробництві [7], на основі яких відбуваються зміни в технологіях землеробства, тваринництва, організації і управлінні виробництвом, Так геоінформаційні технології дозволяють не тільки управляти ресурсами, реалізовувати інноваційні технології а й автоматизувати збір і облік інформації про земельні ресурси, витрати палива, добрив, засобів захисту рослин, виконання

Аналіз сучасного стану інформаційного забезпечення діяльності АПК показує, що рівень його розвитку дуже низький, інформаційні потоки не організовані і дублюються, інформація про результати діяльності холдінгів, підприємств та фермерських господарств подається в органи статистики, податкові органи, управління АПК Не зважаючи на зусилля вчених та спеціалістів, можливості сучасних інформаційних технологій та існуюча інформаційна підтримка управлінських рішень не задовольняє вимоги ні державних та виконавчих органів, ні товаровиробників. частото не є достатньо достовірною та актуальною

Заслугує на увагу досвід Росії, де в 2007 році затверджена Державна програма розвитку сільського господарства та регулювання ринків сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства на 2008 - 2012 роки, якою передбачено заходи зі створення Системи державного інформаційного забезпечення у сфері сільського господарства, а в 2008 році прийнято постанову «Про створення Системи державного інформаційного забезпечення у сфері сільського господарства» та наказом Мінсільгоспу Росії затверджено регламент надання інформації в систему.

Основним призначенням є формування державних інформаційних ресурсів у сфері АПК, забезпечення інформаційними ресурсами державних органів управління АПК федерального і регіонального рівнів, а також органів місцевого самоврядування. На основі державних інформаційних ресурсів органи державної влади та місцевого

самоврядування зобов'язані забезпечити:

- надання державних послуг в електронному вигляді сільськогосподарським товаровиробникам і сільському населенню;

- підвищення ефективності управління і вирішення завдань прискорення темпів зростання сільськогосподарського виробництва, забезпечення оперативності і якості управлінських рішень у сфері АПК;

- досягнення прозорості та інформаційної відкритості державних органів управління АПК для сільського населення;

- зниження витрат на утримання державного апарату в сфері сільського господарства.

Управлінськими структурами, яким система забезпечує інформаційну підтримку діяльності:

- керівництво апарату Мінсільгоспу Росії; уповноважені органи державної влади суб'єктів Російської Федерації і місцевого самоврядування;

- сільськогосподарські товаровиробники

До системи входять: автоматизована інформаційна система Мінсільгоспу Росії; система інформації про ринки сільгосппродукції; Інформаційно-телекомунікаційна система; система дистанційного моніторингу земель сільгоспугідь.

Основними особливостями системи є наступні:

- Інтеграція територіально розподілених складових системи інформаційного забезпечення агропромислового комплексу, інформаційних ресурсів та програмно-технічних засобів на основі принципу відкритих інформаційних систем та використання сучасних методів інформаційного обміну;

- Створення ефективної інфраструктури, що забезпечує функціонування системи збору, обробки та подання інформації в оперативному режимі на базі єдиної системи класифікації техніко-економічної інформації, термінологічних довідників і словників, правової та нормативної документації;

- Впровадження оперативного високонадійного обміну інформацією між муніципальним, регіональним і федеральним рівнями управління АПК, виробниками та споживачами сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства;

- Взаємодія із зовнішніми інформаційними системами, включаючи інформаційні системи Росстата, ФТС Росії, ФНС Росії та інші;

- Створення інфраструктури для формування федерального інформаційного ресурсу, в якому будуть накопичуватися інформаційні ресурси організацій, підвідомчих Мінсільгоспу Росії і Російської академії сільськогосподарських наук;

- Наповнення та розповсюдження інформаційних ресурсів в предметних областях: сільськогосподарства, землекористування, збереження і переробки продукції, патентів, винаходів, аграрного законодавства, технічних норм, бізнесу (ме-

неджменту, маркетингу, цін);

- Забезпечення доступу користувачів системи до інформації для аналізу різних ситуацій і прийняття рішень в галузі організації виробництва, зберігання і реалізації сільськогосподарської продукції та продовольства;

- Забезпечення легітимності отриманої і переданої інформації на основі використання електронного цифрового підпису.

Програма створення Системи державного інформаційного забезпечення у сфері сільського господарства Росії має чіткий поетапний графік введення окремих складових і контролю його виконання.

Аналогічні підходи повинні бути і при створенні інформаційного забезпечення управління АПК України з врахуванням особливостей організаційної структури аграрної галузі.

В публікації [5] визначено об'єкти управління в галузі АПК за наступними рівнями: державного, регіонального, місцевого самоврядування, господарського, громадського професійного. Відповідно інформаційне забезпечення управління АПК можна розглядати з точки зору на три рівні; державний, регіональний та підприємства

На державному рівні широко використовуються безліч різних макроекономічних показників, тому виникає необхідність їх об'єднання, або агрегування даних, що формуються на нижчих рівнях системи

При цьому погіршується якість і неминучі втрати інформації. Важливими є законодавча та нормативна інформація, інформація про зовнішнє економічне середовище, включаючи інформацію про ринок сільськогосподарської продукції (попит, ціни, покупці, конкуренти).

На регіональному рівні здійснюється координація діяльності сільськогосподарських підприємств з метою виконання плану виробництва та переробки сільськогосподарської продукції. На цьому рівні формуються регіональні програми розвитку, інформація про науково обґрунтовані регіональні системи господарювання, їх ресурсне забезпечення, інвестиційні можливості регіону. На цьому рівні функціонують органи виконавчої влади, спілки товаровиробників та суспільних організацій.

На рівні підприємств інформація повинна задовольняти задачі управління виробничими процесами. Ефективність управління аграрними підприємствами та якість управлінських рішень, що приймаються керівником значною мірою залежать від чіткої системи функціонування інформаційного забезпечення, інформація про внутрішнє середовище, оцінка і прогноз розвитку власної технології, технічного забезпечення, організації праці та виробництва, фінансового стану, інформація про зовнішнє середовище складається з двох базових розділів: інформація про ринки засобів виробництва, робочої сили, технологій, ці-

ни, формах продажів та інформація про поведінку ринків, оцінки перевагу того чи іншого ринку. Керівництву сільськогосподарських товаровиробників та різних аграрних формувань для ефективного ведення виробничо-господарської діяльності необхідно чітко орієнтуватися в законодавчій базі, науково-технічних розробках, прогнозних показниках щодо умов виробництва та збуту продукції, рівні цін для того, щоб визначати стратегію їх розвитку та впровадження нових інноваційних технологій.

Аграрна галузь потребує удосконалення систем збору сільськогосподарської інформації, впорядкування інформаційних потоків з метою одержання достовірних даних для розробки натуральних і вартісних продуктових балансів і прогнозів на державному і регіональному рівнях для вирішення задач оптимального управління, координації і контролю, довгострокового планування, вироблення ринкової стратегії, вибору перспективних напрямків виробничої і комерційної діяльності, справедливої системи оподаткування, пільг тощо.

Слід відмітити, що з часом обсяги інформації, яка використовується в різних процесах управління на всіх рівнях АПК регулярно буде збільшуватися.

Сучасні інформаційні технології дозволяють успішно вирішувати завдання формування інформаційного забезпечення управління процесами, як для окремих підприємств, організацій, так і для державних органів та органів місцевого самоврядування. Незаперечним фактом є те, що стрімкий розвиток інформаційних технологій підтримується високими темпами розвитку засобів обчислювальної техніки та програмного забезпечення, що розширює їх впровадження в виробничу, організаційну та управлінську діяльність.

Інформаційні системи можна визначити як комплекс організаційних, правових, технічних і технологічних заходів, засобів та методів, котрі забезпечують в процесі управління і функціонування системи інформаційні зв'язки елементів (суб'єктів і об'єктів) шляхом оптимальної організації інформаційних масивів, баз даних і знань. Розглядаючи конкретний організаційно-економічний об'єкт і інформаційні процеси в ньому слід виділяти інформаційну систему, як засіб формування інформації. Інформаційна система – це організований людиною комплекс збирання, зберігання (накопичення), оброблення, оновлення, пошуку, відображення та видання інформації, яка потрібна для ефективного управління. Отже в підприємствах та організаціях можна розглядати систему інформації – як сукупність інформаційних систем органу управління, а інформацію яка формується при цьому - як інформаційне забезпечення управління..

Сучасний рівень технічних засобів обчислювальної і комунікаційної техніки та програмного

забезпечення дозволяє створювати інформаційні системи різного рівня та можливостей, тому головні проблеми в формуванні інформаційного забезпечення АПК вбачаються в формуванні інформаційних потоків та в програмному забезпеченні.

Рішення першої проблеми пов'язано з розробкою концепції інформаційного забезпечення та напрацюванням нормативних документів, щодо джерел інформації та її передачі по каналам зв'язку на верхні рівні управління.

На сьогоднішній день в більшості підприємств впроваджують та застосовують комп'ютерну техніку, створюють інформаційні системи, формують масиви та зберігають інформацію в базах даних тощо. Це підтверджує факт існування в електронній формі абсолютної більшості тих показників щодо діяльності підприємств, організацій, установ, які можуть бути використані для формування звітності, даних по запитах, як для внутрішніх потреб так і для зовнішнього середовища. Розвиток сучасних засобів засобів телекомунікацій: локальних, регіональних мереж, Інтернет, електронної пошти, файлових служб не створюють технічних проблем формування та передачі інформації. Тому актуальною є проблема узгодження відомчих вимог до інформації, її структурування, формування інформаційних об'єктів, форм та структур електронних документів. Вирішення цієї проблеми можливо шляхом координації заходів по створенню інформаційного забезпечення управління діяльністю різними відомствами, розробки нормативних документів з питань структурування інформації та створення баз даних, що містять інформацію, необхідну для функціонування інформаційного забезпечення АПК. Реалізація такого підходу ґрунтується на належності більшості інформаційних систем до державних структур та органів самоврядування, які мають єдині центри управління і спільні завдання.

Проблема програмного забезпечення для створення інформаційних систем пов'язана в основному з витратами на його розробку та придбання, вимогами застосування ліцензійних програм, не розвиненим ринком програмних продуктів. Для рішення цих питань можливим є розробка програм на основі систем з відкритим кодом, тиражування програм на основі типових рішень, формування необхідної для передачі інформації в доступних та поширених форматах тощо. Важливим також було б розробка та цільове поширення програмного забезпечення для підприємств галузі або відомства за координацією та підтримкою центральних органів з врахуванням тиражування програмного продукту.

Проведені дослідження, щодо інформатизації аграрної галузі показують, що існує ряд проблем формування інформаційного середовища АПК

Головним завданням формування інформаційного середовища АПК є інтеграція всіх складових з метою оптимізації інформаційних ресурсів багатьох можливих джерел: державних установ, органів місцевого самоврядування, науково-дослідних установ, навчальних закладів, професійних спілок та об'єднань

Створення інформаційного середовища діяльності АПК є необхідним і важливим фактором успіху діяльності як галузі, так і окремих підприємств. Це дозволяє не тільки концентрувати інформаційні ресурси необхідних обсягів, але й суттєво зменшувати загальні обсяги кожного із можливих джерел.

Висновки. Проблема вдосконалення інформаційного забезпечення системи агропромислового виробництва в умовах ринкових відносин стає все більш актуальною. Адже мова йде, по суті,

про побудову інформаційного середовища суспільства незалежних власників і господарів на землі. Органам державного управління потрібно володіти економічною і фінансовою інформацією, цінової, кредитної політики, плануванні і виконанні державних і регіональних програм розвитку сільського господарства і сільських територій.

Для розбудови інформаційного забезпечення управління АПК необхідні системні, координовані дії державних установ, виконавчих органів, органів місцевого самоврядування підприємницьких структур та суспільних організацій, підприємств і об'єднань сільського господарства, важливим є державна підтримка процесів інформатизації, прийняття програм розвитку, інформатизації на державному і регіональному рівні, розробка відповідно концептуальних, методологічних засад та методичного забезпечення

Список використаної літератури:

1. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року. Закон України від 18 жовтня 2005 р. № 2982-IV / Облік і фінанси АПК. – 2005.- №2. – С.61-65.
2. Про затвердження Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 вересня 2007 р. №1158 / Офіційний вісник України. – 2007. - №73. – Ст.271-275.
3. Денисенко М. П. Інформаційне забезпечення ефективного управління підприємством / М. П. Денисенко, І. В. Колос // Економіка та держава. – 2006. – № 7. – С. 19 – 24.
4. Жук В.М. Обліково-інформаційне забезпечення моніторингу аграрного ринку України / В.М Жук // Економіка АПК.- №8.- 2011 р- С.5..
5. Кропивко М.Ф. Концептуальний підхід до реформування управлінням сектором економіки України / М.Ф, Кропивко: тези доп. Другої Міжнар. Наук.-практ. конф. [Рюмникова трансформація соціально-економічних відносин в АПК], Мелітополь, 13-15 черв. 2005 р.. Запорозжжя ГУ «ЗІДМУ», 2005. – С.115-119.
6. Кропивко М.Ф. Здобутки наукової школи академіка НААН П.Т. Саблука з питань управління АПК та його інформаційного забезпечення в ринкових умовах / М.Ф. Кропивко / Економіка АПК. - №7- 2011. – С. 161-168.
7. Мазнєв Г.Є. Геоінформаційні технології в аграрному виробництві / Мазнєв Г.Є. / Економіка АПК - №4- 2011. – С. 130-136.
8. Програма інформатизації агропромислового комплексу на 2005-2007 рр. Електронний ресурс: ta.swar-rural.org.ua//200911031300290. Програма %20_нформатизац_ї%20АПК%20на %202005.doc
9. Харченко В.В. Особливості застосування інноваційно-інформаційних технологій в управлінні сільськогосподарськими підприємствами Збір. наук. праць Проблеми підвищення ефективності інфраструктури Національний авіаційний університет – К., 2009. – Вип. 24. – С. 140-144

В статье рассмотрены проблемы формирования информационного среды управления отраслью АПК на основе новейших информационных технологий, решение которых предлагается на основе системных, координированных действий государственных учреждений, исполнительных органов, органов местного самоуправления, предпринимательских структур и общественных организаций, предприятий и объединений сельского хозяйства.

The paper considers the problem of formation of an information management environment oraslyu AIC based on the latest information technologies, which offer a solution based on the system, coordinating the actions of state tschrezhdeny, executive bodies, local authorities, businesses and public organizations, enterprises and rbedineny agriculture.

Рецензент: д.е.н., професор Чупіс А.В.
Дата надходження до редакції: 21.03.2012 р.